

گفت‌وگوی روزنامه صبا با دو کارگردان انیمیشن حاضر در جشنواره فیلم کوتاه تهران

روایت دو نگاه شخصی به جهان انیمیشن

در جشنواره امسال فیلم کوتاه تهران، دو انیمیشن متفاوت از دو فیلم‌ساز جوان جلب توجه کرده است: «مرغسانان» ساخته سارا علی‌مرادی، نگاهی استعاری به روزمرگی انسان‌ها در قالب حیوانات دارد، و «بر فراز ابرها» به کارگردانی مهدی برق‌زدگان، تجربه‌گرایی و خطرپذیری را برای کودکان به تصویر می‌کشد. هر دو کارگردان با مسیرهای متفاوت اما انگیزه‌های مشترک، از عشق به انیمیشن و چالش‌های تولید مستقل می‌گویند؛ از کمبود امکانات در شهرستان تا امید به دیده شدن در مهم‌ترین جشنواره فیلم کوتاه کشور.

مریم عظیمی
گفت‌وگو

مهدی برق‌زدگان، کارگردان انیمیشن «بر فراز ابرها»

سارا علی‌مرادی، کارگردان انیمیشن «مرغسانان»

همه چیز از انیمیشن سیندرلا شروع شد

انیمیشن «بر فراز ابرها» سومین اثری است که مهدی برق‌زدگان را به جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران رسانده است. او پیش‌تر با انیمیشن‌های «باران» و «شکوه» در این جشنواره حضور داشته است. این اثر که تاکنون بیش از بیست افتخار بین‌المللی کسب کرده، به اهمیت تجربه و آموختن از طریق عمل می‌پردازد.

چگونه وارد حوزه انیمیشن شدید؟

همه چیز به دوران کودکی برمی‌گردد. نخستین انیمیشنی که دیدم «سیندرلا ۱» بود و همان‌جا تصمیم گرفتم وارد این حرفه شوم. آن قدر تحت تأثیر قرار گرفتم که طراحی‌های مشابه می‌کردم و خودم را در داستان آن تصور می‌کردم. بعدها انیمیشن‌های دیگر این مسیر را برایم جدی‌تر کردند.

تکنیک استفاده‌شده در این اثر چیست؟

«بر فراز ابرها» با تکنیک فریم‌به‌فریم دیجیتال و پینت ساخته شده است. طراحی‌ها از ابتدا مانند نقاشی شکل گرفتند، نه به صورت خطی. کاراکترها با توده‌های رنگ ساخته شدند. از نظر تکنیکی کار ساده‌ای بود و پروداکشن پیچیده‌ای نداشت. کل فرآیند تولید حدود دو تا دو ماه و نیم طول کشید و من به تنهایی آن را انجام دادم.

قصه این انیمیشن به چه موضوعی می‌پردازد؟

داستان بر آموزش خطرپذیری و تجربه‌گرایی برای کودکان تمرکز دارد. امروز کودکان تجربیات خود را از فضای مجازی می‌آموزند، اما یادگیری واقعی تنها از طریق تجربه مستقیم به دست می‌آید. در داستان، کاراکتر اصلی در شرایط خطرناک یاد می‌گیرد از تجربه لذت ببرد و در نهایت به یک «بادبادک واقعی» تبدیل می‌شود.

از شکل‌گیری ایده تا پایان تولید اثر چقدر طول کشید؟

در سال ۱۳۹۵ به این ایده رسیدیم. فیلمنامه و کانسپت‌ها آماده شد، اما به دلیل مسائل مالی تولید متوقف ماند. تا دو سال پیش پروژه معلق بود تا اینکه مرکز گسترش سینمای تجربی روی آن سرمایه‌گذاری کرد. به این ترتیب، وقفه‌های هفت تا هشت‌ساله بین ایده و تولید رخ داد.

گروه سینمایی «هنر و تجربه» بسته‌هایی برای اکران فیلم کوتاه دارد. آیا برای اکران انیمیشن‌های کوتاه هم چنین چشم‌اندازی وجود دارد؟

قاعدتاً بله. با گسترش امکانات رایانه‌ای و ورود هوش مصنوعی، تولید انیمیشن آسان‌تر شده و افراد بیشتری وارد این عرصه می‌شوند. نرم‌افزارهایی در اختیار داریم که حجم کمی دارند؛ مثلاً من این انیمیشن را با نرم‌افزاری ۶۰ مگابایتی ساختم. از سوی دیگر، امکان پخش آثار نیز بیشتر شده است. اما از آنجا که معمولاً این پتانسیل‌ها به‌درستی مدیریت نمی‌شوند، گاهی چالش‌برانگیز می‌شوند. امروز حجم تولید انیمیشن‌های کوتاه جشنواره‌ای بالاست، اما کیفیت آن‌ها نسبت به گذشته کمی کاهش یافته است. من با همین نرم‌افزارها توانستم ظرف دو ماه فیلمی بسازم که پیش‌تر دو سال زمان می‌برد. این پیشرفت فرصتی است که هم حرفه‌ای‌ها و هم تازه‌کارها از آن استفاده یا حتی سوءاستفاده می‌کنند. در مجموع، این رشد کمی می‌تواند به شکل بسته‌های فیلم کوتاه در سانس‌های سینمایی ارائه شود.

ساخت انیمیشن مستقل در اصفهان کار آسانی نیست

سارا علی‌مرادی با نخستین تجربه خود در انیمیشن، «مرغسانان» که با تکنیک فریم‌به‌فریم ساخته شده در جشنواره فیلم کوتاه تهران حضور دارد. او در گفت‌وگو با خبرنگار «صبا» از ایده این اثر، دشواری‌های تولید دانشجویی و چالش‌های فعالیت مستقل در اصفهان می‌گوید.

ساخت انیمیشن را چطور آغاز کردید؟

انیمیشن «مرغسانان» پروژه پایان‌نامه کارشناسی ارشد من بود که پس از آن ادامه داده و تکمیلش کردم.

ایده این اثر چگونه متولد شد و به چه موضوعی می‌پردازد؟

انیمیشن درباره گرفتار شدن انسان‌ها در روزمرگی است؛ مفهومی که در قالب حیوانات بیان شده، هرچند موضوع فیلم درباره انسان‌هاست.

در طول ساخت این انیمیشن با چه چالش‌هایی روبه‌رو بودید؟

این انیمیشن دانشجویی بود و اگرچه با مرکز گسترش قرارداد داشتم، اما بودجه کافی برای تشکیل تیم کامل نداشتم. ناچار بودم بیشتر کار را خودم بپریم و به همین دلیل روند ساخت نزدیک به دو سال طول کشید. حتی در میانه کار مجبور شدم برای تأمین هزینه آهنگساز و صداگذار، سر کار بروم.

با توجه به اینکه در اصفهان فعالیت می‌کنید، آیا در همکاری با افراد متخصص این حوزه با محدودیت مواجه‌اید؟

بله، مخصوصاً در بخش‌هایی که حضور کارگردان ضروری است. مثلاً می‌توانستم کامپوزیت یا انیمیت را از راه دور و با گذر کنم، اما صداگذاری و آهنگسازی نیاز به حضور من داشت. از آنجا که مرکز همه‌چیز تهران است، ناچار بودم مدام در رفت‌وآمد باشم.

مهاجرت هنرمندان به تهران باعث شده همکاری در شهرهای دیگر سخت‌تر شود. نظر شما چیست؟

واقعاً همین‌طور است. این رفت‌وآمدها انرژی زیادی می‌گیرد و وقت زیادی تلف می‌شود. تا دوباره به روال کار برگردی، دشوار است. خیلی از هنرمندان پس از رسیدن به سطحی از کار به تهران می‌روند و دیگر دست‌رسی به آن‌ها سخت می‌شود، البته این تصمیمی شخصی است.

آیا ممکن است شما هم در آینده چنین تصمیمی بگیرید؟

به آن فکر کرده‌ام و حتی موقعیتش هم پیش آمد، اما علاقه‌ای به ماندن در تهران نداشتم.

حضور در جشنواره چه اهمیتی برایتان دارد؟

حس بسیار خوبی دارم. وقتی آدم دو سال برای کاری زحمت می‌کشد، اولین خواسته‌اش دیده شدن اثر است. فیلم کوتاه معمولاً سود مالی ندارد و سازندگان آن را برای بیان حرف خود می‌سازند.

آیا «مرغسانان» در جشنواره‌های دیگری شرکت کرده است؟

بله، آن را به جشنواره‌های «نهال» و «آب و آتش» ارسال کرده‌ام، اما هنوز نتایج اعلام نشده است.

